

С. П. Червона,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри,
Національна академія статистики, обліку та аудиту,
E-mail: s_svitlana@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1581-4448>;

Н. О. Парфенцева,
доктор економічних наук,
E-mail: parfentsevaN@ukr.net,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2768-8100>

Удосконалення нормативно-правового забезпечення організації державної статистики України в рамках реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС

У рамках моніторингу виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, досліджено прогрес адаптації національного законодавства до законодавства ЄС у сфері “Статистика” та успішність його впровадження на практиці за 2014–2020 рр. за двома аспектами: наближення українського законодавства у сфері статистики до законодавства ЄС та наближення національної статистичної методології до методології ЄС.

У результаті дослідження встановлено, що Державною службою статистики України проведено значну роботу щодо імплементації зобов’язань, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС у секторі “Статистика” за двома зазначеними аспектами. Зокрема, розроблено проекти Законів України “Про офіційну статистику” та “Про внесення змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність”, які пройшли всі необхідні обговорення та слухання, проте досі не винесені на розгляд до сесійної зали Верховної Ради України.

Зазначено, що з метою наближення національної статистичної методології до методології ЄС та на виконання завдань, передбачених планом заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у напрямі у секторі “Статистика та обмін інформацією”, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України, Держстатом розроблено та затверджено методологічні положення з організації державного статистичного спостереження “Використання та запаси палива”, методіку для оцінки обсягів кінцевого споживання енергії домогосподарствами за цілями призначення методами математичного моделювання, методологічні положення державного статистичного спостереження щодо мережі та діяльності закладів освіти, методологічні положення з типологізації виробників продукції сільського господарства, методіку розрахунку показників соціальних виключень та стану бідності за умовами життя, методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо туристів та одноденних відвідувачів на пунктах пропуску через державний кордон (для в’їзного туризму), методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо діяльності колективних засобів розміщування. Також розроблено Програму розвитку державної статистики до 2023 року.

Окреслено подальші кроки у частині наближення українського законодавства у сфері статистики та національної статистичної методології відповідно до законодавства та до методології ЄС.

Ключові слова: *Угода про асоціацію між Україною та ЄС, нормативно-правове забезпечення, державна статистика, адаптація національного законодавства, Держстат України.*

Постановка проблеми. Відповідно до Плану дій Україна – ЄС, 27.06.2014 р. у ході засідання Ради ЄС керівництвом Європейського Союзу і главами держав та урядів 28 держав-членів ЄС та Президентом України П. Порошенком була підписана економічна частина Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної

енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), а вже 16.09.2014 р. Європейський Парламент та Верховна Рада України ратифікували Угоду про асоціацію між Україною та ЄС [1]. Розділ V “Економічне та галузеве співробітництво” зазначеної Угоди про асоціацію 5 містить главу 5 “Статистика” (статті 355–359), в якій зазначається:

“Сторони розвивають і посилюють співробітництво з питань статистики, роблячи таким чином

внесок у досягнення довгострокової мети щодо надання вчасних і надійних статистичних даних, які можливо порівняти на міжнародному рівні. ... Національна статистична система має ґрунтуватися на фундаментальних принципах ООН щодо офіційної статистики з урахуванням *acquis* ЄС у сфері статистики, зокрема Кодексу норм європейської статистики, з метою гармонізації національної статистичної системи з європейськими нормами та стандартами” [1, ст. 355].

“Співробітництво спрямовується на:

а) подальше посилення спроможностей національної статистичної системи, приділяючи особливу увагу надійній правовій базі, належній політиці поширення даних і метаданих та зручності для користувачів;

б) поступову гармонізацію української статистичної системи з Європейською статистичною системою (ЄСС);

в) налагодження механізмів надання даних ЄС, застосовуючи відповідні міжнародні та європейські методології, зокрема класифікації;

г) підвищення рівня професійних та управлінських знань і навичок працівників національної статистичної системи з метою створення можливостей для застосування ними європейських статистичних стандартів і підтримки розвитку української статистичної системи;

е) сприяння обміну досвідом між Сторонами щодо розвитку статистичного ноу-хау;

ф) підтримку впровадження загальної системи управління якістю в усі процеси виробництва та поширення статистичної продукції” [1, ст. 356].

“сторони співробітничать в рамках ЄСС, де Евростат є статистичним органом ЄС” [1, ст. 357].

“сторони, *inter alia*, обмінюються інформацією і практичним досвідом, а також розвивають співробітництво з урахуванням досвіду з реформування статистичної системи, вже набутого в рамках різноманітних програм допомоги. Зусилля спрямовуються на подальшу гармонізацію з *acquis* ЄС у галузі статистики на основі національної стратегії розвитку української статистичної системи та з урахуванням розвитку ЄСС. Основна увага у процесі виробництва статистичних даних приділяється подальшому розвитку вибіркового опитування, враховуючи потребу зменшення звітного навантаження на респондентів” [1, ст. 358].

З метою забезпечення виконання Угоди про асоціацію постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 р. затверджено документ “План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони” [2]. У частині “Статистика та обмін інформацією” цей план передбачає виконання Держстатом України таких завдань:

“1534. Створення єдиної правової бази для виробників офіційної (державної) статистики”.

“1535. Запровадження вибіркового методу обстеження місячного споживання палива”.

“1536. Запровадження проведення структурних спостережень у галузі сільського господарства”.

“1537. Запровадження методології проведення обстеження щодо кінцевого використання енергії домогосподарствами”.

“1538. Запровадження Методологічних положень із статистики професійного навчання та навчання протягом життя з метою закріплення організаційно-методологічних підходів щодо впровадження у національну статистичну практику проведення спостережень з питань професійної освіти та навчання протягом життя”.

“1539. Впровадження методології типологізації аграрних господарств відповідно до міжнародних стандартів”.

“1540. Розроблення та впровадження системи показників щодо соціальних виключень та стану бідності за умовами життя відповідно до вимог ЄС”.

“1541. Впровадження скоординованої статистичної робочої програми, яка містить інформацію про всю офіційну статистику”.

“1542. Удосконалення статистичної звітності з питань туризму відповідно до європейських та міжнародних стандартів, у тому числі рекомендацій Всесвітньої туристичної організації” [2].

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Прогрес України у виконанні зобов'язань, визначених у розділах II–VI Угоди про асоціацію, впродовж п'ятирічного періоду (з 01.11.2014 року по 31.12.2019 року) висвітлено у моніторинговому звіті, підготовленому ГО “Український центр європейської політики” за сприяння Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні [3]. Цей Звіт охопив 24 повноцінні сектори, що містять 592 зобов'язання з наближення національного законодавства до положень *acquis* ЄС у таких сферах та підсекторах:

I. Політичний діалог, національна безпека та оборона.

II. Юстиція, свобода, безпека, права людини.

III. Торгівля: технічні бар'єри у торгівлі (ТБТ); санітарні та фітосанітарні заходи (СФЗ); митні питання та сприяння торгівлі; заснування підприємницької діяльності, торгівля послугами та електронна торгівля; публічні закупівлі; інтелектуальна власність; конкуренція.

IV. Економічне та галузеве співробітництво: енергетика; оподаткування; статистика; охорона навколишнього природного середовища; транспорт; діяльність компаній; політика з питань аудіовізуальної галузі; сільське господарство та розвиток сільських територій; захист прав спо-

живачів; соціальна політика; громадське здоров'я; освіта, навчання та молодь.

V. Фінансове співробітництво та боротьба із шахрайством.

У Звіті про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2019 рік, підготовленому Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України за сприяння проєкту ЄС “Association4U”, зазначено: “Для досягнення суттєвих змін у виробництві статистичної інформації у зв'язку зі зміною соціально-економічного становища світу та використанням новітніх підходів виникає потреба в оновленні нормативного і методологічного забезпечення процесів організації статистичного виробництва” [4]. Тому з метою забезпечення сучасних потреб суспільства в об'єктивній та неупередженій статистичній інформації 27.02.2019 р. Урядом затверджено Програму розвитку державної статистики до 2023 року [5], а також ведуться роботи над проєктом закону, який передбачає подальшу гармонізацію державної статистики зі статистичною системою ЄС в частині наближення національного законодавства у сфері статистики до законодавства ЄС. Про кроки щодо удосконалення законодавства з метою забезпечення виконання Угоди про асоціацію Україна – ЄС у сфері статистики [1, розділ V, глава 5] також зазначено у Звіті про результати діяльності Державної служби статистики за 2020 рік [6].

Незважаючи на проведені дослідження окремих аспектів адаптації національного законодавства до законодавства ЄС, у тому числі у сфері статистики, ця проблема потребує постійного моніторингу.

Метою дослідження є виклад результатів моніторингу адаптації національного законодавства до законодавства ЄС у сфері статистики та успішності його впровадження на практиці (за наявності) за період 2014–2020 рр.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Прогрес адаптації національного законодавства до законодавства ЄС за досліджуваний період необхідно розглядати в двох аспектах:

- 1) наближення українського законодавства у сфері статистики до законодавства ЄС;
- 2) наближення статистичної методології до методології ЄС.

Перший аспект передбачає створення єдиної правової бази для виробників офіційної (державної) статистики відповідно до Регламенту (ЄС) № 223/2009. Реалізація цього зобов'язання охоплює розроблення та подання на розгляд Кабінету Міністрів України законопроєкту про внесення відповідних змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність [2], в частині забезпечення єдиної правової бази для виробників офіційної статистики, опрацювання законопроєк-

ту з експертами ЄС, а також забезпечення супроводження розгляду Верховною Радою України законопроєкту про внесення відповідних змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність

З метою подальшої імплементації стандартів, правил і рекомендацій ЄС та інших міжнародних організацій в національну статистичну практику Держстатом України розроблено проєкти Законів України:

- “Про офіційну статистику” з метою забезпечення вдосконалення законодавства у сфері статистики відповідно до законодавства ЄС *acquis* у цій сфері, викладеного у щорічно оновлюваному Збірнику статистичних вимог (Statistical Requirements Compendium [7]), що є додатком до Угоди про асоціацію ([1], Додаток ХХІХ до глави 5 “Статистика” розділу V “Економічне і галузеве співробітництво”). Пропонований законопроєкт ураховує рекомендації ЄС, зокрема Регламент (ЄС) № 223/2009 Європейського Парламенту та Ради від 11.03.2009 р. щодо питань європейської статистики, Кодекс норм європейської статистики, Типовий закон про офіційну статистику (розроблений ООН для країн Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії і схвалений на Конференції європейських статистиків). Цей проєкт пройшов громадське обговорення, погодження із заінтересованими органами й відповідно до Регламенту Кабінету Міністрів його внесено до Кабінету Міністрів України з метою розгляду на засіданні Уряду та подання до Верховної Ради України [8];

- “Про внесення змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність”, яким передбачається внесення змін до законів України “Про державну статистику” та “Про Всеукраїнський перепис населення”. Серед важливих положень законопроєкту варто відзначити такі: 1) установлення терміну проведення Всеукраїнського перепису населення (не рідше одного разу на 10 років); 2) запровадження проведення перепису з використанням інформації, що міститься в національних електронних інформаційних ресурсах, з дотриманням вимог законодавства України у сфері захисту інформації та персональних даних; 3) надання можливості респонденту заповнювати переписну документацію з допомогою спеціального програмного забезпечення у всесвітній інформаційній системі загального доступу (Інтернет); 4) удосконалення вимог до залученого тимчасового переписного персоналу, що гарантуватиме респондентам його добросовісність; 5) захист прав респондентів та повага до приватного й сімейного життя [9].

Крім того, Державною службою статистики у 2020 році розроблено та затверджено:

- Концепцію впровадження європейського стандарту – Єдиної інтегрованої структури ме-

таданих (SIMS) в органах державної статистики [10], сформовану з урахуванням вимог, визначених Угодою про асоціацію [1], Рекомендаціями Комісії Євростату від 23.09.2009 року щодо еталонних метаданих для Європейської статистичної системи (2009/498/ЄС), Керівництвом Європейської статистичної системи щодо звітів з якості та метаданих (2020 р.). Концепція описує етапи розвитку європейських стандартів щодо структури метаданих та звітів з якості в Європейській статистичній системі (ESS) і визначає передумови, сферу охоплення, мету, основні принципи впровадження SIMS в органах державної статистики України, зокрема для вдосконалення звітування з якості [10];

- Концепцію системи статистичних метаданих [11], сформовану з урахуванням вимог, визначених Угодою про асоціацію ([1], глава 5, стаття 355), Рекомендаціями Комісії Євростату від 23.06.2009 року щодо еталонних метаданих для Європейської статистичної системи (2009/498/ЄС), Керівництвом Європейської статистичної системи щодо звітів з якості та метаданих (2020 р.). Концепція описує цілі, завдання та функції системи статистичних метаданих (далі – ССМ), її склад і структуру, взаємозв'язок між об'єктами, перелік користувачів, їхні функції та взаємодію, а також визначає основні принципи та модель управління, етапи створення й подальшого розвитку ССМ [11].

Наближення національної статистичної методології до методології ЄС охоплює, зокрема, виконання Україною таких зобов'язань відповідно до Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію [2]:

1. Запровадження вибіркового методу обстеження місячного споживання палива (Регламент (ЄС) № 1099/2008).

Реалізація цього зобов'язання передбачає розроблення та затвердження наказом Держстату методики вибіркового обстеження місячного споживання палива. При розробці Методологічних положень з організації державного статистичного спостереження “Використання та запаси палива” [12] враховано вимоги Регламенту (ЄС) № 1099/2008 Європейського Парламенту та Ради від 22.10.2008 року “Про статистику в галузі енергетики” зі змінами. Зазначені методологічні положення визначають методи та правила проведення, а також перелік показників державного статистичного спостереження (далі – ДСС) про використання та запаси палива.

2. Запровадження проведення структурних спостережень у галузі сільського господарства (Регламент (ЄС) № 1166/2008).

Реалізація цього зобов'язання передбачає розроблення та затвердження наказом Держстату методології, періодичності та порядку проведення структурних спостережень у зазначеній галузі. Наразі за цим завданням Держстатом України не затверджено методологічних положень, що врахо-

ували б вимоги Регламенту (ЄС) № 1166/2008 у зв'язку зі скасуванням зазначеного регламенту. На 2022 рік заплановано розроблення і затвердження методології та звітно-статистичної документації ДСС щодо структури аграрних господарств відповідно до Регламенту (ЄС) № 2018/1091 від 18.07.2018 року про інтегровану статистику аграрних господарств.

3. Запровадження методології проведення обстеження щодо кінцевого використання енергії домогосподарствами (Регламент Комісії (ЄС) № 431/2014).

Реалізація цього зобов'язання передбачає розроблення та затвердження Держстатом методологічних положень щодо розрахунку показників кінцевого використання палива та енергії домогосподарствами. Наказом Державної служби статистики України від 29.12.2018 року № 295 затверджено методику для оцінки обсягів кінцевого споживання енергії домогосподарствами за цілями призначення методами математичного моделювання, що визначає прикладні аспекти моделювання особливостей споживання енергії домогосподарствами в умовах неможливості отримання відповідних прямих статистичних або адміністративних даних. Методика підготовлена з урахуванням Регламенту ЄС № 431/2014 від 24.04.2014 року щодо отримання даних про кінцеве споживання енергії домогосподарствами за цілями призначення, Регламенту (ЄС) № 1099/2008 Європейського парламенту та ради від 22.10.2008 року про статистику в галузі енергетики, Керівництва з енергетичної статистики (OECD/IEA, 2007 рік). Також ураховано підготовлений Євростатом Посібник зі статистики споживання енергії домогосподарствами. Викладені у ньому положення визначають, зокрема, рамки збирання, формування, оцінки, аналізу та поширення інформації щодо кінцевого споживання енергії [13].

4. Запровадження Методологічних положень із статистики професійного навчання та навчання протягом життя з метою закріплення організаційно-методологічних підходів щодо впровадження у національну статистичну практику проведення спостережень з питань професійної освіти та навчання протягом життя (Регламент (ЄС) № 452/2008).

Реалізація цього зобов'язання передбачає розроблення та затвердження Держстатом методологічних положень зі статистики професійного навчання та навчання протягом життя. Наказом Державної служби статистики України від 09.06.2021 року № 111 затверджено Методологічні положення державного статистичного спостереження щодо мережі та діяльності закладів освіти [14]. Ці положення ураховують рекомендації, визначені Регламентом (ЄС) № 452/2008 Європейського Парламенту та Ради від 23.04.2008 року

щодо виробництва та розробки статистики освіти та навчання протягом життя, а також Регламентом Комісії (ЄС) № 912/2013 від 23.09.2013 року про імплементацію Регламенту (ЄС) № 452/2008 у частині даних щодо зарахованих осіб, які навчаються, та випущених осіб закладами дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), вищої, фахової передвищої освіти та наукових установ з підготовки аспірантів.

5. Впровадження методології типологізації аграрних господарств відповідно до міжнародних стандартів (Регламент Комісії (ЄС) № 1242/2008).

Реалізація цього зобов'язання передбачає розроблення методології та її затвердження наказом Держстату. Слід зазначити, що Регламент Комісії (ЄС) № 1242/2008 від 08.12.2008 року про встановлення типології Співтовариства для сільськогосподарських господарств наразі не діє (дата закінчення терміну дії – 31.12.2014 р., скасовано документом 32014R1198, остання зведена версія – від 01.01.2010 р.).

З метою визначення загальних правил і методів проведення органами державної статистики класифікації виробників продукції сільського господарства відповідно до вимог Європейської комісії та Евростату щодо гармонізованої типологізації аграрних господарств наказом Державної служби статистики України від 21.12.2017 р. № 332 затверджено Методологічні положення з типологізації виробників продукції сільського господарства [15]. В основу цих положень покладено Регламент (ЄС) № 1166/2008 Європейського Парламенту і Ради від 19.11.2008 року “Про структурні обстеження аграрних господарств і обстеження методів сільськогосподарського виробництва”, Регламент Ради ЄС від 30.11.2009 року № 1217/2009 “Про організацію мережі для збирання даних звітності про доходи та господарську діяльність сільськогосподарських підприємств у Європейському Співтоваристві”, Регламент Комісії ЄС від 01.08.2014 року № 1198/2014, що доповнює попередній вказаний Регламент, а також Регламент Комісії ЄС від 03.02.2015 року № 2015/220, що впроваджує Регламент ЄС № 1217/2009 та визначає правила щодо його застосування. Методологічні положення також ураховують основні засади методології типологізації аграрних господарств і порядку розрахунку стандартного випуску продукції, що містяться в довіднику з типологізації, розробленому Комітетом з питань інформаційної системи сільськогосподарської звітності ЄС (документ RI/СС 1500, 4-те видання).

6. Розроблення та впровадження системи показників щодо соціальних виключень та стану бідності за умовами життя відповідно до вимог ЄС (Регламент Комісії (ЄС) № 1983/2003).

Реалізація цього зобов'язання передбачає розроблення методики розрахунку показників

соціальних виключень та стану бідності за умовами життя. Ця методика затверджена наказом Держстату від 29.12.2017 р. № 340 [16]. Вона визначає методологію, алгоритми розрахунків та опис системи показників соціальних виключень і стану бідності, що базуються на Регламентах ЄС № 1983/2003 від 07.11.2003 року та № 2015/2256 від 04.12.2015 року, а також окремих положеннях документів з питань EU-SILC.

7. Впровадження скоординованої статистичної робочої програми, яка містить інформацію про всю офіційну статистику (Регламент (ЄС) № 223/2009).

Реалізація цього зобов'язання передбачає:

1) розроблення та подання на розгляд Кабінету Міністрів України законопроєкту про внесення змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність, у частині застосування скоординованої статистичної робочої програми, яка містить інформацію про всю офіційну статистику;

2) опрацювання законопроєкту з експертами ЄС;

3) забезпечення супроводження розгляду Верховною Радою України законопроєкту [2].

На виконання цього завдання у 2019 році Держстат розробив Програму розвитку державної статистики до 2023 року, яку затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 року № 222 [5]. У Програмі пріоритети за напрямками подальшого розвитку державної статистики сформовані з урахуванням середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року [17], затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 р. № 275, положень Угоди про асоціацію та відповідно до рекомендацій, наданих європейськими експертами за результатами глобальної оцінки національної статистичної системи України, проведеної у 2016 році. Відповідно до Програми, одним із завдань розвитку державної статистики є імплементація міжнародних стандартів та виконання вимог, визначених главою 5 розділу V Угоди про асоціацію, що передбачає подальшу поступову імплементацію в національну статистичну практику стандартів, правил і рекомендацій ЄС та інших міжнародних організацій [5].

Крім того, як було зазначено вище, з метою подальшої гармонізації державної статистики зі статистичною системою ЄС, а також створення сприятливих умов для провадження діяльності органів національної статистичної системи згідно із загальноприйнятими принципами світової та європейської статистичної практики вжито заходи з удосконалення нормативно-правової бази, а саме:

– у 2019 році підготовлено проєкт Закону України “Про внесення змін до деяких законів

України, що регулюють державну статистичну діяльність” [9];

– у 2020 році Держстатом розроблено проект Закону України “Про офіційну статистику” з метою забезпечення вдосконалення законодавства в галузі статистики відповідно до законодавства ЄС [8].

Зазначені законопроекти у 2021 році схвалено на засіданнях Кабінету Міністрів України та направлено до Верховної Ради України.

8. Удосконалення статистичної звітності з питань туризму відповідно до європейських та міжнародних стандартів, у тому числі рекомендацій Всесвітньої туристичної організації (Регламент (ЄС) № 692/2011 від 06.07.2011 року щодо статистики туризму).

Реалізація цього зобов'язання передбачає розроблення та видання наказів Держстату щодо оновлення методології та інструментарію ДСС з питань туризму. На виконання цього завдання внесено зміни до методології і звітно-статистичної документації ДСС з питань туристичної діяльності та діяльності колективних засобів розміщення, а саме, наказом Державної служби статистики України від 01.02.2019 року № 43 затверджено Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо діяльності колективних засобів розміщування [19]. З метою забезпечення імплементації зазначеного Регламенту (ЄС) Держстатом розроблено та затверджено наказом від 31.12.2019 року № 453 Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо туристів та одноденних відвідувачів на пунктах пропуску через державний кордон (для в'їзного туризму) [18]. Наступним кроком стало розроблення у 2020 році звітно-

статистичної документації для проведення цього ДСС та затвердження наказом Держстату від 26.11.2020 року № 334 форми державного статистичного спостереження Анкета №1-ПДУ (річна) “Подорож по Україні” [20].

Висновки. Державною службою статистики України виконано значний обсяг робіт щодо імплементації зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію у секторі “Статистика”, у частині наближення як українського законодавства до відповідного законодавства ЄС, так і національної статистичної методології до методології ЄС. Наступним кроком у частині наближення українського законодавства у сфері статистики до законодавства ЄС має стати прийняття Верховною Радою України Законів України “Про офіційну статистику” та “Про внесення змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність”. У частині наближення статистичної методології до методології ЄС доцільно розробити і затвердити методологію та звітно-статистичну документацію ДСС щодо структури аграрних господарств відповідно до Регламенту (ЄС) № 2018/1091 від 18.07.2018 року про інтегровану статистику аграрних господарств. Також Державній службі статистики України слід продовжити роботи щодо модернізації державної статистики з метою імплементації у національну статистичну практику стандартів, правил і рекомендацій ЄС та інших міжнародних організацій.

У подальших дослідженнях авторами буде продовжено моніторинг виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у сфері “Статистика” щодо наближення українського законодавства у цій сфері до законодавства ЄС та статистичної методології – до методології ЄС.

Список використаних джерел

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода від 27.06.2014 р., станом на 30.11.2015 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
2. План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 р. № 1106, станом на 08.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-%D0%BF#Text>
3. Україна та Угода про асоціацію: моніторинг виконання 2014–2019. ГО “Український центр європейської політики”, Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні, Київ, 2020. URL: https://ucerp.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/zvit_5_2020_web_FINAL_2.pdf
4. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2019 рік. Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України за сприяння проекту ЄС Association4U, 2020. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEEI/ar-aa-implementation-2019-4.pdf>
5. Програма розвитку державної статистики до 2023 року: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 р. № 222, станом на 24.12.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-2019-%D0%BF#Text>
6. Звіт про результати діяльності Державної служби статистики України за 2020 рік / Державна служба статистики України. Київ, 2021. 18 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/zvit/zvit/zvit_DCC_2020.pdf

7. Statistical Requirements Compendium: 2021 ed. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/12453542/KS-GQ-21-006-EN-N.pdf/e896ea19-2090-042f-8bdc-d0c8368cbce1>
8. Про офіційну статистику: Закон України (Проект від 02.09.2021 р. № 5886). URL: http://www.ukrstat.gov.ua/gromad_syp/gr_obgovor/2021/proekt_zakon.pdf
9. Про внесення змін до деяких законів України, що регулюють державну статистичну діяльність: Закон України (Проект від 19.02.2021 р. № 5108). URL: http://ukrstat.gov.ua/gromad_syp/gromad_syp_02_2020/gr_obgovor/2020/dod_2.pdf
10. Концепція впровадження європейського стандарту – Єдиної інтегрованої структури метаданих (SIMS) в органах державної статистики: затверджено наказом Державної служби статистики від 09.10.2020 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0290832-20#Text>
11. Концепція системи статистичних метаданих: затверджено наказом Державної служби статистики від 30.12.2020 р. № 368. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2020/368/368.pdf
12. Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження “Використання та запаси палива”: затверджено наказом Державної служби статистики від 17.07.2020 р. № 215. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2020/215/215.pdf
13. Методика для оцінки обсягів кінцевого споживання енергії домогосподарствами за цілями призначення методами математичного моделювання: затверджено наказом Державної служби статистики України від 29.12.2018 р. № 295. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2018/295/m_ose_dg.pdf
14. Методологічні положення державного статистичного спостереження щодо мережі та діяльності закладів освіти: затверджено наказом Державної служби статистики від 09.06.2021 р. № 111. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2021/111/111.pdf
15. Методологічні положення з типологізації виробників продукції сільського господарства: затверджено наказом Державної служби статистики України від 21.12.2017 р. № 332. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2017/332/mp_tvpsg.zip
16. Методика розрахунку показників соціальних виключень та стану бідності за умовами життя: затверджено наказом Державної служби статистики України від 29.12.2017 р. № 340. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2017/340/m_svsb_uzh.zip
17. Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року: затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 р. № 275-р., станом на 04.10.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D1%80#n10>
18. Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо туристів та одноденних відвідувачів на пунктах пропуску через державний кордон (для в'їзного туризму): затверджено наказом Державної служби статистики України від 31.12.2019 р. № 453 URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2019/453/453.pdf
19. Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо діяльності колективних засобів розміщування: затверджено наказом Державної служби статистики України від 01.02.2019 р. № 43, станом на 11.01.2021 р. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2021/08/8.pdf
20. Форма державного статистичного спостереження Анкета №1-ПДУ (річна) “Подорож по Україні”: затверджено наказом Державної служби статистики України від 26.11.2020 року № 334. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2020/334/334_2020.htm

References

1. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeyskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i ykhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony: Uhoda vid 27.06.2014 r., stanom na 30.11.2015 r. [Association Agreement between Ukraine, of the one part, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, of the other part: Agreement of June 27, 2014 as of November 30, 2015]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text [in Ukrainian].
2. Plan zakhodiv z vykonannia Uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i ykhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony: zatverdzheno postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 25.10.2017 r. № 1106, stanom na 08.09.2020 r. [Action plan for the implementation of the Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand: approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of October 25, 2017 No 1106, as of September 08, 2020]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

3. Ukraina ta Uhoda pro asotsiatsiiu: monitorynh vykonannia 2014–2019. HO “Ukrainskyi tsentr yevropeiskoi polityky”, Predstavnytstvo Fondu Konrada Adenauera v Ukraini [Ukraine and the Association Agreement: monitoring the implementation of 2014–2019. NGO “Ukrainian Center for European Policy”, Konrad-Adenauer-Stiftung e.V. Foundation Office Ukraine]. (2020). *ucep.org.ua*. Retrieved from https://ucep.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/zvit_5_2020_web_FINAL_2.pdf [in Ukrainian].

4. Zvit pro vykonannia Uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom za 2019 rik. Uryadovi ofis koordynatsii yevropeiskoi ta yevroatlantychnoi intehratsii Sekretariatu Kabinetu Ministriv Ukrainy za spriannia proiektu YES Association4U [Report on the implementation of the Association Agreement between Ukraine and the European Union for 2019. Government Office for Coordination of European and Euro-Atlantic Integration of the Secretariat of the Cabinet of Ministers of Ukraine with the assistance of the EU project Association4U]. (2020). *www.kmu.gov.ua*. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEEI/ar-aa-implementation-2019-4.pdf> [in Ukrainian].

5. Prohrama rozvytku derzhavnoi statystyky do 2023 roku: zatverdzheno postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27.02.2019 r. № 222, stanom na 24.12.2019 r. [Program for the development of state statistics until 2023: approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of February 27, 2019 No 222, as of December 24, 2019]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-2019-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

6. Zvit pro rezultaty diialnosti Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy za 2020 rik [Report on the results of the State Statistics Service of Ukraine for 2020]. (2021). *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/zvit/zvit/zvit_DCC_2020.pdf [in Ukrainian]

7. Statistical Requirements Compendium. 2021 ed. *ec.europa.eu*. Retrieved from <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/12453542/KS-GQ-21-006-EN-N.pdf/e896ea19-2090-042f-8bdc-d0c8368cbce1>

8. Pro ofitsiinu statystyku: Zakon Ukrainy (Proiekt vid 02.09.2021 r. № 5886) [On official statistics: Law of Ukraine (Draft of September 02, 2021 No 5886)]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/gromad_syp/gr_obgovor/2021/proekt_zakon.pdf [in Ukrainian].

9. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy, shcho rehuliuut derzhavnu statystychnu diialnist: Zakon Ukrainy (Proiekt vid 19.02.2021 r. № 5108) [On Amendments to Certain Laws of Ukraine Regulating State Statistical Activities: Law of Ukraine (Draft of February 19, 2021 No 5108)]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from http://ukrstat.gov.ua/gromad_syp/gromad_syp_02_2020/gr_obgovor/2020/dod_2.pdf [in Ukrainian].

10. Kontsepsiia vprovadzhenia yevropeyskoho standartu – Yedynoi intehrovanoi struktury metadanykh (SIMS) v orhanakh derzhavnoi statystyky: zatverdzheno nakazom Derzhavnoi sluzhby statystyky vid 09.10.2020 r. № 290 [Concept of implementation of the European standard - Unified Integrated Metadata Structure (SIMS) in state statistics bodies: approved by the Order of the State Statistics Service of October 09, 2020 No 290]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0290832-20#Text> [in Ukrainian].

11. Kontsepsiia systemy statystychnykh metadanykh: zatverdzheno nakazom Derzhavnoi sluzhby statystyky vid 30.12.2020 r. № 368 [The concept of the statistical metadata system: approved by the Order of the State Statistics Service of December 30, 2020 No 368]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2020/368/368.pdf [in Ukrainian].

12. Metodolohichni polozhennia z orhanizatsii derzhavnoho statystychnoho sposterezhennia “Vykorystannia ta zapasy palyva”: zatverdzheno nakazom Derzhavnoi sluzhby statystyky vid 17.07.2020 r. № 215 [Methodological guidelines on the organization of the state statistical survey “Fuel use and reserves”: approved by the Order of the State Statistics Service of July 17, 2020 No 215]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2020/215/215.pdf [in Ukrainian].

13. Metodyka dlia otsinky obsiahiv kintsevoho spozhyvannia enerhii domohospodarstvamy za tsiliamy pryznachennia metodamy matematychnoho modeliuvannya: zatverdzheno nakazom Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy vid 29.12.2018 r. № 295 [Methodology for estimating the amount of final energy consumption by households by purpose of mathematical modeling methods: approved by the Order of the State Statistics Service of Ukraine of December 29, 2018 No 295]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2018/295/m_ose_dg.pdf [in Ukrainian].

14. Metodolohichni polozhennia derzhavnoho statystychnoho sposterezhennia shchodo merezhi ta diialnosti zakladiv osvity: zatverdzheno nakazom Derzhavnoi sluzhby statystyky vid 09.06.2021 r. № 111 [Methodological guidelines of the state statistical survey on the network and activities of educational institutions: approved by the Order of the State Statistics Service of June 09, 2021 No 111]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2021/111/111.pdf [in Ukrainian].

15. Metodolohichni polozhennia z typolohizatsii vyrobnykiv produktsii silskoho hospodarstva: zatverdzheno nakazom Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy vid 21.12.2017 r. № 332 [Methodological

guidelines on the typology of agricultural producers: approved by the Order of the State Statistics Service of Ukraine of December 21, 2017 No 332]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2017/332/mp_tvpsg.zip [in Ukrainian].

16. Metodyka rozrakhunku pokaznykiv sotsialnykh vykliuchen ta stanu bidnosti za umovamy zhyttia: zatverdzheno nakazom Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy vid 29.12.2017 r. № 340 [Methodology for calculating indicators of social exclusion and poverty according to living conditions: approved by the Order of the State Statistics Service of Ukraine of December 29, 2017 No 340]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2017/340/m_svsb_uzh.zip [in Ukrainian].

17. Serednostrokovyi plan priorytetnykh dii Uriadu do 2020 roku: zatverdzheno rozporyadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03.04.2017 r. № 275-r., stanom na 04.10.2017 r. [Medium-term plan of priority actions of the Government until 2020: approved by the Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of April 03, 2017 No 275-r, as of October 04, 2017]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D1%80#n10> [in Ukrainian].

18. Metodolohichni polozhennia z orhanizatsii derzhavnoho statystychnoho sposterezhennia shchodo turystiv ta odnodennykh vidviduvachiv na punktakh propusku cherez derzhavnyi kordon (dlia viznoho turyzmu): zatverdzheno nakazom Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy vid 31.12.2019 r. № 453 [Methodological guidelines on the organization of state statistical monitoring of tourists and one-day visitors at checkpoints across the state border (for inbound tourism): approved by the Decree of the State Statistics Service of Ukraine of December 31, 2019 No 453]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2019/453/453.pdf [in Ukrainian].

19. Metodolohichni polozhennia z orhanizatsiyi derzhavnoho statystychnoho sposterezhennia shchodo diialnosti kolektyvnykh zasobiv rozmishchuvannia: zatverdzheno nakazom Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy vid 01.02.2019 r. № 43, stanom na 11.01.2021 r. [Methodological guidelines on the organization of state statistical survey on the activities of collective accommodation facilities: approved by the Decree of the State Statistics Service of Ukraine of February 01, 2019 No 43, as of January 11, 2021]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2021/08/8.pdf [in Ukrainian].

20. Forma derzhavnoho statystychnoho sposterezhennia Anketa №1-PDU (richna) “Podorozh po Ukraini”: zatverdzheno nakazom Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy vid 26.11.2020 roku № 334 [Form of state statistical survey Questionnaire №1-PDU (annual) “Journey through Ukraine”: approved by the Order of the State Statistics Service of Ukraine of November 26, 2020 № 334]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2020/334/334_2020.htm [in Ukrainian].

S. P. Chervona,

*PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of Department,
National Academy of Statistics, Accounting and Audit,
E-mail: s_svitlana@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1581-4448>;*

N. O. Parfentseva,

*DSc in Economics
E-mail: parfentsevaN@ukr.net,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2768-8100>*

Improving the Normative and Legal Framework for Organization of Official Statistics in Ukraine as Part of Implementing the Association Agreement between Ukraine and EU

The process of adaption of the national law to the law of EU in “Statistics” field and the effectiveness of its practical implementation in 2014–2020 in the two dimensions – harmonization of the Ukrainian law on statistics with the law of EU and harmonization of the national statistical methodology with the EU methodology – was investigated as part of the monitoring of the implementation of Association Agreement between Ukraine, on the one part, and the European Union, European Atomic Energy Community and their Member State, on the other part.

The analysis revealed that the State Statistics Service of Ukraine had devoted considerable effort to the implementation of commitments fixed in the Association Agreement between Ukraine and EU in “Statistics” concerning these two dimensions. It includes the elaboration of draft Laws of Ukraine “Official Statistics” and “Amendments of Some Laws of Ukraine Regulating the Official Statistical Activities”, which have passed

through all the necessary debate and hearings, but still have to be brought to consideration of the session of the Verkhovna Rada of Ukraine.

It is stressed that to harmonize the national statistical methodology with the methodology of EU and carry out the tasks envisaged in the action plan for implementation of the Association between Ukraine and EU in the section “Statistics and Information Exchange”, approved by the decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine, the State Statistics Service of Ukraine has elaborated and approved the methodological guidelines on organization of the official statistical observation “Uses and reserves of fuels”, the technique for assessment of the final energy consumption by households by purpose, based on methods of mathematical modelling, the methodological guidelines for the official statistical observation of the network and activities of education institutions, the methodological guidelines for making typology of agricultural producers, the technique for estimating the indicators of social exclusion and poverty by living conditions, the methodological guidelines on organization of the official statistical observation of tourists and one day visitors in the state border checkpoints (for incoming tourism), the methodological guidelines on organization of the official statistical observation of the activities of collective accommodation facilities. Also, the Program for the Official Statistics Development till 2023 has been elaborated.

The further steps towards harmonization of the Ukrainian law on statistics and the national statistical methodology with the law and methodology of EU are outlined.

Key words: *Association Agreement between Ukraine and EU, normative and legal framework, official statistics, adaptation of national law, State Statistics Service of Ukraine.*

Бібліографічний опис для цитування:

Червона С. П., Парфенцева Н. О. Удосконалення нормативно-правового забезпечення організації державної статистики України в рамках реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. *Статистика України*. 2022. № 1. С. 30–39. Doi: 10.31767/su.1(96)2022.01.03

Bibliographic description for quoting:

Chervona, S. P., & Parfentseva, N. O. (2022). Udoskonalennia normatyvno-pravovoho zabezpechennia orhanizatsii derzhavnoi statystyky Ukrainy v ramkakh realizatsii uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta YeS [Improving the Normative and Legal Framework for Organization of Official Statistics in Ukraine as Part of Implementing the Association Agreement between Ukraine and EU]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 1, 30–39. Doi: 10.31767/su.1(96)2022.01.03 [in Ukrainian].